

Skattedirektoratet

Vår ref: 17/24 htv
Deres ref: 2024/2569
Oslo, 04.12.2024

Høring – Oppbevaring av elektronisk regnskapsmateriale i utlandet

Vi viser til Skattedirektoratets høringsbrev av 9. september 2024 med forslag om endringer i bokføringsforskriften § 5-3-15 og § 7-5 samt skattebetalingsforskriften § 5-11-2 om at elektronisk regnskapsmateriale skal kunne oppbevares i EØS-området, Storbritannia og Sveits uten søknad. Saken er behandlet av Regnskap Norges fagutvalg.

Regnskap Norge tok i brev til Finansdepartementet allerede i september 2015 opp behov for at elektronisk oppbevaring i utlandet bør kunne tillates, under forutsetninger blant annet om tilgjengelighet for offentlige kontrollmyndigheter i Norge. Vi argumenterte med at for å kunne effektivt ta i bruk ny teknologi og realisere effektivitetsgevinster som ligger i dette må regler for oppbevaringssted for regnskapsmateriale endres. Vi så også hen til endring av danske bokføringsregler i 2015, som tillater oppbevaring av elektronisk regnskapsmateriale i utlandet under gitte forutsetninger.

Det er positivt at det nå tas grep for å modernisere reglene. Med tanke på løsning står vi imidlertid fortsatt fast ved synet om at krav om tilgjengelighet til regnskapsmaterialet i Norge må være tilstrekkelig. For å sikre tilgjengeligheten foreslår vi å supplere regelen med et krav til systemleverandøren om å avgi produkterklæring om forsvarlig lagring, herunder med tilgjengelighet i Norge. Produkterklæring er allerede etablert for kassasystemer og fungerer etter vår kjennskap godt. Den foreslåtte plikten for de bokføringspliktige om å rapportere til Skattemyndighetene om hvor regnskapsmaterialet til enhver tid ligger lagret mv. anser vi uansett som upraktisk og uforholdsmessig byrdefull.

Synet begrunnes nærmere nedenfor. Vi drøfter først område for geografisk oppbevaring, videre vurderer vi spørsmålet om det er tilstrekkelige å kreve tilgjengelighet fra Norge. Til slutt drøfter vi den foreslåtte videreføringen av regler om å gi melding om lagringssted og tilgjengelighet.

Geografisk område for oppbevaring av elektronisk regnskapsmateriale

Etter gjeldende regler kan elektronisk regnskapsmateriale i henhold til egen forskrift oppbevares i nordiske land eller ved søknad i andre land. Det er i bokføringsforskriften § 7-5 foreslått å utvide geografiske områder for oppbevaring til å omfatte EØS-området samt Sveits og Storbritannia. Adgang til å søke om oppbevaring i andre land videreføres.

Personvernregelverket setter begrensninger for hvor regnskapsmateriale som inneholder personopplysninger kan oppbevares. Lagring av regnskapsmateriale inkludert personopplysninger innenfor EØS-området er forsvarlig med hensyn til personvern regulert i personvernforordningen. EU-kommisjonen har godkjent behandling og oppbevaring av personopplysninger i et antall stater som har et tilstrekkelige beskyttelsesnivå for personopplysninger. Dette omfatter blant annet USA og Canada.

En rekke internasjonale systemleverandører kan ha forgreininger med drift og datalagring utenfor Europa, kanskje spesielt i USA, som også er godkjent av EU for betryggende oppbevaring av personopplysninger. Å tillate lagring også i USA uten søknad kan innebære forenkling og kostnadsbesparelser ved å slippe søknadsprosess.

Regnskap Norge mener at det er hensiktsmessig å også minst innlemme USA i det definerte området for oppbevaring av elektronisk regnskapsmateriale uten søknad dersom oppbevaring skal avgrenses til et geografisk område.

Er det tilstrekkelige å kreve tilgjengelighet fra Norge av oppbevarte elektronisk regnskapsmateriale?

Den bokføringspliktige er ansvarlig for å kunne gjøre elektronisk lagret regnskapsmateriale tilgjengelig for offentlige myndigheter ved en kontroll. Dersom den bokføringspliktige ikke er i stand til å tilgjengeliggjøre regnskapsmaterialet må eventuelt sanksjoner i bokføringsregelverket benyttes.

Den bokføringspliktige bør velge systemleverandør som tilbyr betryggende oppbevaring og tilgjengeliggjøring av elektronisk lagret regnskapsmateriale inkludert personopplysninger i avtaleperioden, og eventuelt med egen avtale etter avsluttet bruk av systemer.

I høringsnotatet er det drøftet ulike begrensninger i tilgang til elektronisk regnskapsmateriale, som er lagret i utlandet, dersom det ikke er mulig å hente ut lagret materiale fra terminal i Norge i en kontrollsituasjon. Manglende skatte- og bistandsavtaler, politisamarbeid, uroligheter

som følge av krig og at et oppbevaringsland kan ha lovgiving som nekter utlevering drøftes som utfordringer. Vi mener at krav om tilgjengelighet fra Norge med den bokføringspliktiges ansvar for tilgjengelighet er tilstrekkelig for å sikre kontrollmyndigheters tilgang.

Danmark fikk ny bokføringslov i 2022:

- Krav til digitalisert bokføring i et offentlig registrert standard bokføringssystem, som kontrolleres av Erhvervstyrelsen.
- Slike system har krav om oppbevaring, IT sikkerhet mv.
- Hvis annet system benyttes må den bokføringspliktige selv sørge for at systemet oppfyller lovkrav, videre krav om at sikkerhetskopien oppbevares hos en «ikke nærstående part» på en server i et EU- eller EØS-land.
- Ut over dette regulerer ikke dansk bokføringslov hvor regnskapsmateriale skal oppbevares.

Den danske bokføringsloven legger opp til at godkjente systemleverandører ivaretar oppbevaring av elektronisk regnskapsmateriale inkludert personopplysninger på en betryggende måte. Dette er en enkel regel som tar hensyn til at systemleverandør er en viktig aktør som bidrar med betryggende oppbevaring og tilgjengelighet av elektronisk lagret regnskapsmateriale.

Regnskap Norge mener primært at det ikke er behov for geografiske avgrensinger av oppbevaringssted. Som tidligere nevnt ligger ansvaret for tilgjengelighet på den bokføringspliktige, eventuelt ved hjelp av systemleverandør. Jf, her forslag om produkterklæring, se under.

Videreføring av regler om å gi melding om hvor lagring skjer

I bokføringsforskriften § 7-5 foreslås videreføring av regler om meldeplikt for hvor elektronisk lagret regnskapsmateriale oppbevares. Etter bestemmelsen skal den bokføringspliktige skriftlig informere skattekontoret om:

- hvilket regnskapsmateriale som oppbevares i utlandet,
- hvor regnskapsmaterialet oppbevares, og
- hvordan kontrollmyndighetene til enhver tid kan få adgang til regnskapsmaterialet.

Krav om slik melding reiser en rekke problemstillinger, blant annet:

- Hvordan skal den bokføringspliktige holde styr på hvor systemleverandør oppbevarer regnskapsmaterialet og hvordan kontrollmyndighetene skal få tilgang?
- Hvordan skal en bokføringspliktig kunne fortelle kontrollmyndigheter hvor på en server regnskapsmaterialet er oppbevart?
- Hvordan kan regnskapsmateriale for et enkelt selskap kunne hentes ut fra en server, forutsatt at det ikke er mulig via terminal i Norge?

Det er en byrde for den bokføringspliktige å følge med på hvor systemleverandøren har sine servere til enhver tid. Lagring av regnskapsmateriale kan flyttes mellom servere innenfor EØS-området med Sveits og Storbritannia, på grunn av kapasitet, uten at den bokføringspliktige er kjent med dette og kan gi melding til skattekontoret. Flytting kan også skje ut av EØS-området.

Ved skifte av regnskapssystem kan det avtales at tidligere systemleverandør skal ivareta oppbevaring av regnskapsmateriale i pliktig oppbevaringsperiode. Den bokføringspliktige må også i denne perioden følge med på hvor eget regnskapsmateriale lagres.

Slik vi forstår det er det ikke mulig å gi informasjon om hvor på en server i en serverpark regnskapsmateriale er lagret. Vi er ikke kjent med at det gis adgang til å hente ut enkelte regnskapsdata for en bokføringspliktigs virksomhet fra servere i store serverparker.

Skattedirektoratets videreføring av detaljerte regler om å gi melding om oppbevaring synes ikke å være tilpasset dagens teknologiske løsninger. Regelen er ikke praktisk, og forsterkes også negativt ved at den bokføringspliktige står i fare for overtredelsesgebyr der man ikke har fanget opp at lagringen av regnskapsmateriale har flyttet på seg. Det blir etter vårt skjønn sterkt urimelig.

Den danske løsningen med godkjente systemleverandører synes å være en enklere og mer effektiv løsning enn de foreslåtte reglene om geografisk område for oppbevaring samt krav om informasjon om oppbevaringssted og tilgjengelighet. I Norge har vi krav i kassasystemlova om produkterklæring til kassasystemer. En tilsvarende ordning med produkterklæring om tilfredsstillende oppbevaring av elektronisk regnskapsmateriale fra systemleverandører av regnskapsprogrammer kan være en kostnadseffektiv og praktisk løsning for å sikre tilgjengelighet av elektronisk regnskapsmateriale.

Vi mener at det ikke er hensiktsmessig og praktisk mulig for den bokføringspliktige å ha et meldekrav til skattekontoret om oppbevaringssted og hvordan kontrollmyndigheter skal få tilgang til elektronisk lagret regnskapsmateriale i utlandet i en kontrollsituasjon. I stedet foreslår vi at ansvaret for å sikre tilgjengelighet i Norge legges til systemleverandørene, og med krav om produkterklæring.

Konklusjon

Regnskap Norge mener primært at tilgjengelighetskrav fra Norge er tilstrekkelige for å sikre at kontrollmyndigheter får tilgang til elektronisk lagret regnskapsmateriale i en kontrollsituasjon. Vi foreslår en ordning med produkterklæring fra regnskapssystemleverandører som bekrefter oppbevaring og tilgjengelighet av elektronisk lagret regnskapsmateriale etter samme modell som produkterklæring for kassasystem etter kassasystemloven. Det vil være en forenkling for den bokføringspliktige å forholde seg til sin systemleverandør når det gjelder oppbevaring og tilgjengelighet av elektronisk lagret regnskapsmateriale i utlandet.

Sekundært mener vi at forslag om lagring i geografisk område uten søknad bør minst utvides med USA.

Vi mener at krav om meldeplikt om oppbevaringssted og tilgjengelighet uansett må utgå av lovforslaget. Det er krevende og vil være en uforholdsmessig byrde for den bokføringspliktige å til enhver tid ha kunnskap om hvor det elektroniske regnskapsmaterialet er lagret. Det er etter vårt syn ikke mulig for den bokføringspliktige å etterleve disse kravene på en hensiktsmessig måte. Et regelverk som innebærer så stor risiko for å bli ufrivillig lovbrøyer som her, er både urimelig og uforvarlig å innføre.

Med vennlig hilsen,
Regnskap Norge

Rune Aale-Hansen
Adm.dir

Hege T. Vikane (sign.)
Fagansvarlig regnskap